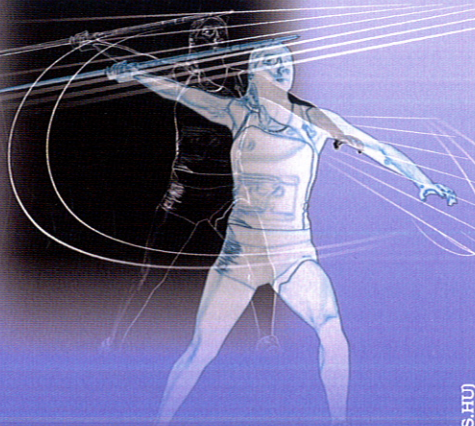

MAGYAR

SPORTTUDOMÁNYI

Hungarian Review of Sport Science

SZEMLE

Instabil boka
és a térdfesztő
izmok ereje

Egészségtudatot
formáló kurzus

TAO támogatás
és csapatsportok

Táplálkozás-
genomika
a sportban

A KÉP FORRÁSA: JOE TOMLINSON - EXTRÉM SPORTOK. HOLLÓ ÉS TÁRSA KÖNYVKIADÓ (WWW.HOLLOBOOKS.HU)

Extrém sportok

Fő támogató:

Tartalom/Contents

Tóth Miklós Beköszöntő.....	3
--------------------------------	---

Tanulmány

Alliquander Anna „Ez az otthonépítő, asszonyi törődésbe oltott hajóskapitány...” – női evezős Európa-bajnokságok a korabeli sajtó tükrében „Affectionate and Caring Mother who is a Captain in the Boat” – Women Rowing European Championships through the Eyes of the Media.....	4
Ambrus Míra, Váczi Márk A krónikus boka-instabilitás deficitet okozhat a térdfesztítő izmok erő kifejtő képességében Chronic ankle instability may induce strength deficit in the knee extensor muscles.....	6
Csáki István, Bognár József, Révész László, Géczi Gábor Elméletek és gyakorlatok a tehetséges labdarúgó kiválasztásához és beválásához Theories and practices of soccer players' selection and success level ...	12
Dobos Károly Gondolatok a modern tenisz néhány teljesítmény- meghatározó tényezőjéről Ideas about some factors determining the performance in modern tennis.....	19
Edvy László Egészségtudatot formáló kurzus megalapozása és fejlesztése a Pannon Egyetemen The foundation and development of course for health consciousness at Pannon University	25
Farkas Péter, Fanici Mihály A TAO kedvezményezett csapatsportok támogatóinak felmérése Survey of supporters of TAO-beneficiary major Hungarian team sport	30
Pólusné Thiry Éva Élmény vagy gazdagság – Az extrém sportolók értékorientációja Thrills or richness? – The value orientation of extreme sports participants	35
Szabó S. András Táplálkozásgenomika a sportban Nutrigenomics in sport	40
Tóthné Kálbli Katalin Az olimpiai és a paralimpiai játékok összehasonlító elemzése különös tekintettel a 2012. évi londoni játékokra Comparative study on Olympic and Paralympic Games, especially focused on 2012 London Games.....	45

Műhely

Hágen András A labdarúgás fizikája	52
--	----

Kongresszusi beszámoló

Baráth Kinga Beszámoló az Elő-Olimpiai Kongresszusról ICSEMIS	54
---	----

Konferencia beszámoló

Csáki István, Géczi Gábor Rendhagyó konferencia beszámoló a labdarúgás jegyében.....	57
--	----

Kitekintés

Mónus András Globalizálódó sporttudomány	59
--	----

Mozgásgyógyászer

Nemcsak a felnőttek, de már az egyetemisták sem mozognak eleget ..	64
Gallov Rezső Mozgásgyógyászer – Charta	65

Referátum

Apor Peter rovata.....	67
-------------------------------	----

Felhívás

X. Jubileumi Országos Sporttudományi Kongresszus	71
--	----

Magyar Sporttudományi Szemle
Hungarian Review of Sport Science
14. évfolyam 53. szám – 2013/1
Megjelenik negyedévenként

Főszerkesztő

Editor-in-Chief

Bartusné Szmodis Márta
(természettudomány)
Balogh László
(társadalomtudomány)

Alapító szerkesztő:

Mónus András

Felölő szerkesztő

Editor-in-Charge

Szöts Gábor

Szerkesztő

Editor

Bendiner Nóra

Angol nyelvi lektor

English Editorial Consultant

Gallov Rezső

Műszaki szerkesztő

Somogyi György

Kiadja a

Magyar Sporttudományi Társaság

Published by the

Hungarian Society of Sport Science

Elnök

President

Tóth Miklós

Tiszteletbeli elnökök

Honorary Presidents

Nádori László †

Frenkl Róbert †

Pucsk József

Szerkesztőség

Editorial Office

1146 Budapest, Istvánmezei út 1-3.

Tel./Fax: (36-1) 460-6980

E-mail:

bendinora@hotmail.com

nora.bendiner@helka.iif.hu

Internet:

www.sporttudomany.hu

Hirdetésfelvétel

a szerkesztőség címén

Advertising

in the Editorial Office

Nyomdai munkálatok

Reálszisztéma Dabasi Nyomda Zrt.

ISSN 1586-5428

Beszámoló az Elő-Olimpiai Kongresszusról ICSEMIS

International Convention on Science, Education & Medicine in Sport
(Pre-Olympic Congress)

Glasgow – Egyesült Királyság, 2012. július 19-24.

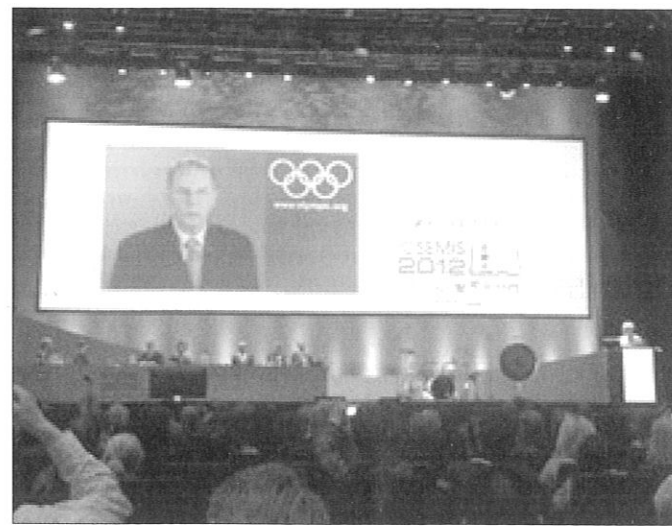
Az OLIMPIÁ-akat mindig nagy figyelem és érdeklődés övezi. Itt a sportolók igyekeznek a legjobb formájukat nyújtani, hogy a világon addig senki által sem teljesített világcúcsot elérjék.

Mi a helyzet viszont a szellemi tevékenységekkel? Van-e olyan megmértetési forma vagy egy minden szakmai területet átfogó esemény, konferencia a sport világában, mint egy olimpia?

Több olyan nemzetközi konferencia létezik, amelyeket a világ legjelentősebb sportszervezetei szerveznek (ECSS, ISSC, stb.). Egy azonban különleges az olimpia szemszögéből: az ICSEMIS (International Convention on Science, Education & Medicine in Sport). Elő-olimpiai konferenciaként is ismert, hiszen a nyári olimpiai játékok előtti héten kerül megrendezésre a rendező országban. Az első ICSEMIS-t a Pekingi Olimpiai és Paralimpiai Játékok előtt szervezték meg; idén pedig a Londoni Nyári Olimpiai Játékok előtt Glasgowban került megrendezésre a konferencia.

A 2012-es ICSEMIS-t igyekeztek úgy elhelyezni a naptárban, hogy teljesen kihasználja az olimpiai figyelem adta lehetőségeket, amelyek 2012 júliusában Angliára koncentráálódtak. A hatnapos konferencia július 19-24-ig tartott, a Londoni Olimpia nyitó ceremóniáját pedig július 27-re tették, így a konferencia résztvevők is átjuthattak az ötkarikás játékok helyszínére.

Az esemény megszervezését elsősorban az ICSSPE (International Council of Sport Science and Physical Education), IOC (International Olympic Committee), IFSM (International Federation of Sports Medicine) és az IPC (International Paralympic Committee) nemzetközi szervezeteknek köszönhetjük, illetve annak a Brunel konzorciumnak, amely öt angol egyetemet magába foglalva segített a szervezési feladatokban.

Megnyitó ünnepség - Jacques Rogge üzenete Londonból

A helyszín – a SECC, azaz a Scottish Exhibition and Conference Center – kifejezetten impozáns volt. Glasgow, a maga angolos komorságával, esős-napos és mindig szeles időjárásával, katedrálisával és templomaival, s nem utolsósorban a hamisítatlan élő-country zenével igazán különleges szabadidős és kulturális helyszínné vált.

Több mint 70 ország képviseltette magát a rendezvényen, a világ legnagyobb presztízsű egyetemeinek delegációit is beleszámlálva (Yale, Harvard, MIT).

Magyarországot a Semmelweis Egyetem Sporttudományi Kutatóintézetéből ötven képviselték: az egyetem PhD hallgatói közül Major Zsuzsanna, Protzner Anna, Udvardy Anna és Trájer Emese, illetve a Semmelweis Egyetem Testnevelési és Sporttudományi Karának MSc. I. éves Sportmenedzser hallgatója, Baráth Kinga. A magyar résztvevők közül két fő kiutazását a Magyar Sporttudományi Társaság támogatta.

A konferencia fő témája, melyet egyben jelmondatnak is tekinthetünk: „Sport – inspiring a learning legacy”.

A konferencia programja több mint 200 szekciót kínált a szakmabelieknek, érdeklődőknek minden sporthoz kapcsolódó tudományágban a filozófiától a sportélettanig. Társadalom- és természettudományi területeken elfogadott több száz szóbeli és poszter előadást hallgathattak meg a résztvevők a hat nap során. Utóbbi esetében a szervezők lehetőséget biztosítottak a pályájuk elején járó fiatal kutatók számára, hogy témájukkal kiemelt figyelemben részesüljenek. A szóbeli előadásokat a következő rendszer szerint osztották szekciókra: Athlete Welfare (6 szekció), Eligibility and Inclusion (4 szekció), Elite Performance (13 szekció), Governance and Policy (9 szekció), International Sports Development and Management (10 szekció), Major Sporting Events (8 szekció), Pedagogy (13 szekció), Physical Activity and Health (25 szekció), Sport and Faith (6 szekció), Sport Medicine and Injury Prevention (6 szekció).

Sokszor dönteni kellett azonban bizonyos témakörökön belül, hogy melyik termet látogassuk, mert párhuzamosan folyt például két sportpedagógia szekció, vagy ahogy láthattuk a 13 Elite Performance szekciót nem lehetett másképp beosztani öt napra, délelőtt-délutánra, mint úgy, hogy párhuzamosan folytak egy-egy napon. Ez nem róható fel a szervezőknek, hiszen így is számos jó előadásra el lehetett jutni, de a választási kényszer sok embernek kényelmetlen volt.

A konferencia első napján megismerhettük a regisztrációs és egyben kiállítói részleget. Ez mindennap látogatható volt, ahol igazán hasznos eszközök, különböző szervezetek és egyetemek standjait találhattuk meg. Megemlítendő ezek közül egy holland cég biomechanikai mérőeszközét promótáló stand. Fő ter-

XSens mozgáskövető

mékük az úgynevezett Xsens mérőeszköz, amely egy háromdimenziós képet ad a testrészekről, vagy akár az egész testről edzés közben vagy rehabilitáció alatt, s a mozgás közben mért adatokat természetesen különböző fájlformátumokban rögzíti is.

A társadalomtudományon belül érdemes említést tenni a „Governance and Policy”, illetve az „International Sports Development and Management” szekciókról. Ezen belül a poszterek között kifejezetten sok volt az ázsiai, még inkább kínai kutatás, amely betudható a pekingi olimpiának és hatásainak, mivel túlnyomó részt társadalomtudományi, illetve megelőző olimpiai eredményeket, statisztikákat, összehasonlító munkákat láthattunk.

A témához illeszkedett saját előadásom is. A dr. Farkas Judittal készített anyagot az egyik legösszetettebb Governance and Policy szekcióban mutathattam be, ahol brazil, angol, görög és kínai előadások mellett átfogó képet kaphattunk a különböző sportpolitikai tényezőkről, elit sport szisztémákról a világban, sportolói ösztöndíj rendszerről, menedzsmentről. A készített kutatás vizsgálta többek között a magyar illetve európai uniós sportirányítási dokumentumokat, sportstratégiai elemeket. Bemutattam továbbá az új, „európai uniós sportstruktúrát”, aminek köszönhetően pár éven belül külön EU-s forrásra pályázhatnak majd a sportszervezetek a meghatározott területeken. Több kérdés is felvetődött a nézők körében, amik révén igazán hasznos beszélgetéssé vált az előadás utáni diskurzus. Későbbi együttműködések várhatók a konferenciai megbeszélésekből.

Sajnos – ahogy a legtöbb területen a konferencián – volt olyan szekció, ami elmaradt vagy a 6-8 előadóból 2-3 jelent meg. A szervezők a fiataloknak szervezett záró megbeszélésen (ahol a véleményünket kérdezték) elmondták reflektálva erre a problémára, hogy sok esetben nem kaptak vízumot a más kontinensről érkezők, illetve nem szóltak időben, hogy a regisztrációs díjat befizetve, s az absztraktfüzetben megjelenést kapva különböző problémák miatt nem tudnak elutazni a konferenciára.

Kevés volt a kifejezetten természettudományi kutatómunka.

A reggeli Keynote szekciók közül Bouchard professzor Genetics and sport performance című előadását említeném meg. Fő témaként jelent meg továbbá a gyermekek elhízása elleni programok bemutatása és elemzése (Treatment programme for child obesity).

Trájer Emese a „The Cardiorespiratory Capacity of the Hungarian National Transplant Team Related to their Sport Performance on the 2011 Göteborg” címmel készült poszter előadását a konferencia záró nap-

ján prezentálta. A szervátültetettek sportjával, illetve fizikai teljesítőképességükkel foglalkozó tanulmányt újszerűnek találták a konferencia résztvevői. Számos érdeklődő volt a pár óra alatt, akik kíváncsian fordultak a téma felé. Valamennyien meglepődtek azon, hogy ezen sportolóknak is hasonló versenynaptáruk van, mint az épeknek, illetve, hogy számukra is rendeznek világversenyekeket. A poszteren bemutatott spirometriai vizsgálatot érdemes lesz a jövőben a transzplantált sportolók és nem sportolók eredményeit összehasonlító fizikai teljesítőképességeik mérésére kiterjeszteni. Erre vonatkozóan merültek fel kérdések az érdeklődők részéről, mely egyelőre a nemzetközi irodalomban is hiányos részét képezi a szervátültetettek sportjával foglalkozó kutatásoknak.

A WADA genetikai szekciója is tanulságosnak bizonyult, mely egyik nap a „Gene therapy and the risk of abuse in sport” (Génterápia és a visszaélések kockázata a sportban) címmel rendezett előadássorozatot. Kevésnek bizonyult és kifejezetten hiányzott viszont a kardiológiai, sportkardiológiai kutatások prezentálása. Egy alkalommal volt lehetősége a publikumnak a Sudden Cardiac Death (SCD) (hirtelen szívhalál) témakörébe tartozó tudományos eredmények előadása is meghallgatni.

A kardiológia területén Major Zsuzsanna kutatási irányvonalát ebben az évben a rendszeres fizikai aktivitás hatására a szív jobb kamrájában bekövetkező morfológiai és funkcionális változásai határozták meg. Számos közlemény igazolta már a bal kamra arányos hipertrófiáját és dilatációját, mint morfológiai edzettségi jelet, valamint a bal kamra jobb relaxációs képességét és a kamraizomzat kontraktilitásában bekövetkező változásokat, mint funkcionális edzettségi jelet. Ezzel szemben azonban csak kevés tanulmány foglalkozik a rendszeres edzés jobb kamrára gyakorolt hatásával, annak ellenére, hogy a sportpályákon bekövetkező hirtelen szívhalálok egyik oka feltételezhetően a jobb kamra arhythmogen dysplasiája. Kutatási eredményeit poszter formájában ismertette a Fiatal Kutatók Fórumán. Számára ez kiemelkedő lehetőséget biztosított, hiszen két, a témában jártas szakember előtt kellett bemutatni az eredményeit és a levont következtetéseket, továbbá hasznos tanácsokat kapott a külföldi bírálóktól is. Ezt követően a poszterbemutató mintegy 50 perces kötetlen beszélgetés keretében zajlott és a helyzet adta lehetőségeket kihasználva Európából és főleg Észak-Amerikából érkezett kutatókkal diszkutáltak a sportkardiológia különböző területeit, mint például a sportorvoslásban is egyre szélesebb körben alkalmazott szívfrekvencia-varibilitás és a jobb kamra adaptációja a fizikai aktivitáshoz témákról.

Másik tanulmány szerint a sportolói szívhalál megfoghatatlan, a pontos ok ismeretének hiányában a diagnózis és a prevenció is nehéz. A háttérben, feltételezett mechanizmusok állhatnak, melyek számtalan rizikófaktorra ismert. Ezek ismertetéséből több előadás meghallgatására volt lehetőségünk. Protzner Anna (és társai) kutatási témája a proteomika és a hirtelen szívhalál kapcsolatának vizsgálata volt, melyből poszteres előadás készült. Ez a tudományág az élő szervezetben előforduló összes, szerkezetében akár a legkisebb mértékben eltérő fehérje megismerésével foglalkozik. Vizsgálata során az előzetes elvárásnak megfelelően tényleg talált a sportolók és a kontrollcsoport értékeinél eltérést. Amikor sportágakra lebontva végezték az összehasonlítást, szintén különböztek a cik-

likus és aciklikus sporttevékenységet folytatók hormonszintjei. Az általa vizsgált katekolamin paraméterek eredményeik szerint részét képezhetik a hirtelen szívhálál rizikófaktorainak. Az érdeklődőktől a kérdéseken kívül hasznos tanácsokat kapott. A jövőre nézve távlati cél egy olyan átfogó vizsgálat kifejlesztése, mellyel segíteni lehetne a sportolók egyéni élettani reakcióinak teljes körű vizsgálatát. Ehhez új ismeretekkel gazdagodott a konferencia előadásokon és a személyes szakmai beszélgetések során.

Szintén proteomika és a hirtelen szívhálál kapcsolatának vizsgálatáról készített poszterelőadást Udvardy Anna. Munkacsoportjuk az elmúlt évek során összeállított egy 64 gén variánsát vizsgáló DNS chipet, mely három témakörben nyújt vizsgálati lehetőséget a genetikai háttér tanulmányozására sportolói és kontrollpopulációban. Poszter előadása az utolsó nap kapott helyet, ami sajnos kevesebb szakmaspecifikus beszélgetésre adott lehetőséget. Pozitív volt azonban, hogy az általuk kitűzött cél, mely szerint egy komplex sportolói szűrővizsgálati rendszert szeretnének kialakítani a genetikai faktorok bevonásával, sok embert érdekelt, többen célzottan jöttek érdeklődni.

A fizikai teljesítmény genetikáját vizsgáló előadások meghallgatása a konferencián az eddig megismert nemzetközi eredmények mellett újdonságot is hozott, főképp japán munkacsoportok képviseltették magukat ebben a témában.

Hangsúlyos volt még az ISAK szekció, ami nemcsak elméleti (előadások), de gyakorlati részeket is tartalmazott. Naponta megrendezésre kerültek az antropometriai mérésekkel, háttérrel, problémákkal és ezek megoldásával foglalkozó ISAK részlegek. Ez utóbbi

szervezet így kimagasló programot nyújtott a konferencián (Measuring for sport and health; The ISAK method of measuring).

A szokásos előadásokon túl, Science Café a Powerade támogatásával és a Coca-Cola nevével jelzett Masterclass részleg is működött a konferencia alatt. Előbbi témaköre az elit sport és a kiszáradás, folyadékutánpótlás, míg utóbbi változó témákkal igyekezett közelebb kerülni a résztvevőkhöz, közvetlenebb hangot megütve vita jellegű beszélgetéseket generálni.

Utolsó nap, utolsó prezentációja pedig Prof. Dr. Robert Sallis „Exercise is medicine” előadása volt. Az amerikai szakember tanulmányaiban bemutatja, hogy a mozgáshiány negatív hatásai széles skálán mozognak és a mozgásszegény életmód folyamatosan megtalálható a populációban. Előadásában a mozgás hatásait idézte, betegség megelőzés és kezelés, mortalitás csökkentés és életminőség-javítás vonatkozásában. Csoportjával hangsúlyozzák és szorgalmazzák a „mozgás gyógyszer” alkalmazását, hogy ezt receptként felírva is használják ezentúl az egészségügyi szakértők „egy rohanós vizit során”.

Bár a szervezés sajnos némely tekintetben elmaradt a várakozásoktól, aminek oka – ahogy olvashatták – a sorban elmaradt előadások magas száma volt, összességében azonban elmondható, hogy a remek hangulatú kongresszuson hasznos elméleti és gyakorlati tapasztalatokkal gazdagodtunk és kontinenseket átívelő munkakapcsolatok és együttműködések születtek.

Baráth Kinga

(A beszámoló összeállításában részt vettek:
Major Zsuzsanna, Protzner Anna,
Udvardy Anna, Trájer Emese)

Az öt előadó Magyarországról